

reč o slici

zoran m. mandić

Razvlašćujem sliku
u njenom zdanju
od sirovog i učmalog bića
koje je sputava i sapinje
što je manje od fizičkog bola
i veće od običnog pristajanja
i pomirenja
Ulazim u najuže koridore
gde umesto svetla caruju metafore
kao utvrđeni primerci duše i stanja
Nagnut nad emancipovanim bojama
koje više nikog ne slušaju
i posmatram kako je u bescenje izmešano
živo i mrtvo u prirodi
U njenom velikoj radionici
Pred njenim posledničnim štafelajem

Reč o slici je sudbinska reč
jer zavisi od ponašanja
od fizičkog prisvajanja onih
koji su u potmulim podrumima svesti
našli i uzeli svoj sukob
(na ivici razloga razvlastili svoje
razloge
i za trenutak hteli da budu nešto drugo
i koje više niko ne može da im oduzme
Ma kako o tome sudili lekari ljudske duše
i iscelitelji)

Slika je promočljiva tvorevina jer
upija vreme, njegove kapi
kao (ne)odgonetnuti fetiš (čak
i iskustveni)
Kako je ružno drugačije misliti i slutiti
u njoj i usvajati je po vrednostima
pred zaprimljenim jednakostima koje nas
pretvaraju u prevare
u male morale patuljke kojima mogu sve
da urade
dogadjaji svojim svetlosnim i nemerljivim
brzinama (bojama)

2 (deo)

Slika je obligacioni odnos
stanje poverioca i dužnika
I vakuum (između njih) gde nastaje
kao rasterećena individualna kap
Kad se (u)čini .. E
Kad se (likvi)dira .. JU
male i velike glave
malog i velikog svetla dodiri

Onaj koji slika je večiti dužnik
on na do-hvat stanja
slobodno ugrađenih detalja
gradi suštinu zastora iza kojeg želi
da ostane
presahne
istopi se
ali u pravilan oblik koji će u saradnji
sa učinjenom slikom
nastaviti sa borbom za opstanak

(bez obzira na verovatnoću
algebru
psihijatriju i
filosofiju
redosleda, reda i pokreta Sudbine
koja nije slika i ne može biti čak
ni sličica)

Komentar

Sve je na jednom stolu. Ispod je tlo koje smo, navodno, uredili. Da li je pitanje svrhe učinilo sliku poezijom, koja je na uskom grlu prolaznosti napravila svoj rez. Možda još treba sačekati hirurga da izvađa strano telo iz nas. I pomogne nam da ne ličimo samo na rejon svetla u kojem je sve uređeno izvan nas. O tome treba dobro razmisliti i bez štafelaja.

dve pesme

radivoj stanivuk

ČAROBNO LICE

pojavilo si se
čarobno lice
lice ko nevesto lice početka i kraja
i bilo izvesnost koja se ne kaziva
satkana
iz porodičnih predanja o
postojanju Jezika negde duboko u
unutrašnjosti Pisma što se
otkrivava
pod tačno utvrđenim uglom
u skladu sa zakonima kretanja
geometrijskih tela
pojavilo si se i
nismo te se bojali jer
našim glasovima si govorilo hiljadama
glasova
računali smo tvoju udaljenost
tvoje vreme i značaj mislili
gde da smestimo Glas ti
prepotopski
s tobom odmeravali naše hrabrosti i
strahove radosti i tuge ljubavi i mržnje
podjednako o dobroti li o zlu li
u vetrovima lik ti gradili
u praskozorja besana
čarobno lice

lice jedino
imali smo večnost pred sobom čitavu
sve dok te jednom u nožu sjajnom
ne ugledasmo
čisto oštro a bezlično ipak
to lice prastaro i alem-kameno što se
kao vrhunska tajna uvek nanovo u svim
susretima našim
u igrama sa nožem pojavljivalo u
senke ogledalske i prah pretočeno to
lice uvek isto u samrtnom grču kao
i prvotnoj strasti
kroz stoleća i
stoleća oblikovano
nepojamnim savršenim mirom

ZAKLETVA

zašto se zaklinješ
danas
kada te ostavljaju svi i
dan se na dlanu sanjara topi
sve češ pogaziti kao što
i nestaje sve
pod talogom noći koja bude
poludela ptica
u vreme moranja
što nije slično ni ovom
ni prohujalom
za njom otići ćeš
biće te u pesmama što se
na ulici zvižde u
tiho predvečerje uz
bat koraka
u pauzama između odzviždanih melodija
ostaćeš nepročitan kao glas majke
koji ni uspomena ni
zaborav nije
i tamo
pod šumornom prazninom
gnezdo od paperja s papirnatim rukama
sviti

životna sredina

vojislav karanović

KRALJICI JELENI

razgrni zavesu kao svoj pupak
svaka pčela mesto žaoke
ima jednu reč
priče o nama su minule
moji sinovi nisu braća
oni su dve slane suze
ljubljeni moji
hladno mi je
ideri na put, kojim nikad ne hodih
znati
broj dva je kao tvrd i visok grad
ne čupajte kose za mnom
istorija se ne ponavlja
uz koleno ti možda baš ja plačem
kao senka
i kao san onoga koji ustaje
ja iščekavam
pa ipak, moje telo u zemnom blatu
ne može

TROUGAO:

oštrica noža oštri
pogledi
to je boja neba
nevidljiva
kao slika bez oblika
bez linije
podignut poklopac
tišina u tegli
(arhaična zimnica)
to je moje telo
i njegov smeh

ŽIVOTNA SREDINA

livada tvoj strah trava
pokošene muške grudi
između usana san, katedrala
tornjevi se s temeljima ljube*
sa hiljadu malih glava
na drveću
voda
sa uzvisine gledam
al' na vodi jelenče
rogom vodu mućaše
a očima bistraše**

sve ulice u kapi znoja
niz moj pazuh klize

HAJDE

moje dve bele sestre njihov purpurni izmet
populaciju hajde između nogu
da se nastanimo dlako
hajde mogu i u ratu da poginem
da se podignem kao brdo šećera
da budem indigo / tvoja igračka
pod jastukom
hoću hajde da zaspim negde u new jorku
glatkoj utrobi da budem riba oči homerove
hajde sve oko nas je sastavljeno od sitnih
demokrita prošetajmo sakriveni hajde
pored reke tečne žice uznemirimo
vilu koja namiguje talasima
slaganjem glagola
mirno kliziš telefonskom žicom mrrljaš
sebi u bradu

* Luis de Gongora: Poplava Guadalquivira

** Narodna (lirska) pesma na ranilu